

Vård och omsorg

Ämnet vård och omsorg behandlar olika former av vård och omsorg av människor som är i behov av stöd i vardagen. Ämnet handlar om vårdtagarens behov och möjligheter att kunna delta i samhället och i en social gemenskap. Centralt i ämnet är ett etiskt och demokratiskt förhållningssätt.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet vård och omsorg ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om olika former av vård och omsorg samt förmåga att utföra arbetsuppgifter inom området. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förståelse av samhällets ansvar och insatser för människor som är i behov av stöd i vardagen för att kunna delta i samhället och i en social gemenskap. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur enskilda vårdtagares livssituation påverkar behov av service samt av vård och omsorg. Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar förmåga att möta och stödja människor på ett etiskt, jämställt och demokratiskt sätt samt tilltro till den egna förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att med relevant utrustning utföra olika former av vård- och omsorgsarbete. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla förmåga att arbeta på ett sätt som förhindrar smitta och smittspridning. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar förmåga att arbeta i enlighet med lagar och andra bestämmelser som behandlar sekretess, säkerhet och arbetsmiljö i vård- och omsorgsarbetet. Vidare ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att på ett respektfullt sätt bemöta och kommunicera med människor från olika kulturer och sociala sammanhang. På så vis ska eleverna ges möjlighet att utveckla en beredskap för att förstå och leva i ett samhälle präglad av mångfald.

Praktiskt arbete och ett problemlösande arbetssätt ska ingå i undervisningen. I undervisningen ska eleverna också ges möjlighet att reflektera över och kommunicera om innebörden av ett etiskt, jämställt och demokratiskt förhållningssätt.

Undervisningen i ämnet vård och omsorg ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Kunskaper om olika former av stöd i vardagen.
- Förmåga att utföra arbetsuppgifter inom vård och omsorg på ett ergonomiskt och säkert sätt.
- Förmåga att arbeta på ett sätt som förhindrar smitta och smittspridning.
- Förmåga att bemöta och kommunicera med anpassning till olika situationer.

Nivåer i ämnet vård och omsorg

- Nivå 1, 200 poäng.
- Nivå 2, 200 poäng, som bygger på nivå 1.

Nivå 1, 200 poäng

Nivåkod: VARO1N0

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet vård och omsorg på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

- Olika former av service, vård och omsorg i samhället.
- Det normala åldrandet samt äldres livssituation och behov.
- Vårdtagarens rätt till integritet och självbestämmande.
- Personnära vård- och omsorgsuppgifter.
- Sociala aktiviteter för personer i behov av vård och omsorg, till exempel samtal och promenader.
- Service till personer i behov av vård och omsorg, till exempel tvätt och städning.
- Hjälpmedel, utrustning och välfärdsteknik.
- Tystnadsplikt i vård- och omsorgsarbetet.
- Säkert och ergonomiskt arbete i samband med vanligt förekommande arbetsuppgifter.
- Smitta och smittspridning samt basala hygienrutiner för att förhindra vanliga smittsamma sjukdomar.
- Bemötande och kommunikation med anpassning till olika situationer samt utifrån ett etiskt och stödande förhållningssätt.

Nivå 2, 200 poäng

Nivåkod: VARO2N0

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet vård och omsorg på nivå 2 ska behandla följande centrala innehåll:

- Begrepp och verksamheter inom vård och omsorg.
- Vårdtagarens behov och livssituation samt möjligheter till aktiviteter för att delta i samhället och i en social gemenskap.
- Äldres livssituation, till exempel boende, hälsa och sociala relationer.
- Den åldrande människans behov.
- Vårdtagarens integritet och rätt till självbestämmande.
- Personnära vård- och omsorgsuppgifter.
- Service för personer i behov av vård och omsorg, till exempel tvätt, städning och inköp.
- Hjälpmedel och annan utrustning i vård- och omsorgsarbete samt välfärdsteknik.
- Tystnadsplikt i vård- och omsorgsarbetet.
- Säkert och ergonomiskt arbete i samband med vanligt förekommande arbetsuppgifter.

- Smitta och smittspridning samt basala hygienrutiner för att förhindra vanliga smittsamma sjukdomar.
- Bemötande och kommunikation med anpassning till olika situationer samt utifrån ett etiskt och stödjande förhållningssätt.

Betygskriterier

Av 18 kap. 23 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven visar **vissa kunskaper** om olika former av stöd i vardagen.

Eleven visar **vissa färdigheter** i att utföra arbetsuppgifter inom vård och omsorg. Dessutom arbetar eleven på ett ergonomiskt och säkert sätt.

Eleven arbetar i enlighet med rutiner för hygien samt med att förhindra smitta och smittspridning.

Eleven anpassar sitt bemötande och sin kommunikation till olika situationer.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven visar **kunskaper** om olika former av stöd i vardagen.

Eleven visar **färdigheter** i att utföra arbetsuppgifter inom vård och omsorg. Dessutom arbetar eleven på ett ergonomiskt och säkert sätt.

Eleven arbetar i enlighet med rutiner för hygien samt med att förhindra smitta och smittspridning.

Eleven anpassar sitt bemötande och sin kommunikation till olika situationer.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven visar **goda kunskaper** om olika former av stöd i vardagen.

Eleven visar **goda färdigheter** i att utföra arbetsuppgifter inom vård och omsorg. Dessutom arbetar eleven på ett ergonomiskt och säkert sätt.

Eleven arbetar i enlighet med rutiner för hygien samt med att förhindra smitta och smittspridning.

Eleven anpassar sitt bemötande och sin kommunikation till olika situationer.